

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i> (Cornelia Bărbulescu)	5
--	---

Povești fantastice

Lămpile de viață ale tericilor	9
Samba Gaeladio Diegol	26
Poveste kiri	40
Falsa logodnică	42
Njinkona	45
Djinul pește	47
Ntiy, învingătorul șarpelui boa	50
Cele trei femei ale lui sarty	51
Cnada de șimbuni	56
Amadu Kekeduru, salvatorul alor săi	62
Povestea lui Mamadu și a Antei gwineci	69
Diule și iepurele	73
Inelul tarturicii	73
Logodnica yllisi	82
Orfană de mamă	87
Poveste	90
Prințul care nu voia de soție o femeie cu nime	91
Rananungabato	94
Vaca-fără-coarne	98
Șarpele cu șapte capete	103
Regele Andrianombe și nevasta lui, care n-aveau copii	105
Andamokamy	109
Rafaranomby	113
Besorongola	117
Et Taj Ahmed ben Amat	125
Casa blestemată	130
Lala Khallal el Khandra	133
Caftanul de dragoste împletit cu patimă	137

Povești moralizatoare și întâmplări

Mila	147
Îngăduința	149
Ascultarea	152
Lenca	154
Minciuna	155
Polo și Kalhoahlahabedu	156
Jucăușul câmpiei	160
Bărbatul și cele trei fermei ale sale	167
Pielea de vacă	171
Ovezăria	173
Rataolandohamivolana	174
Îmbăhatrila	178
Ajutorul dat de gușar	180
Zgîrcitul și străinul	183
Capul de mort	186
Masilo și Thakane	188
Copacul cu fructe omenești	194
Cei trei frați și cele trei grigniuri	195

Povești nuvelistice

Căderea țării Kah	199
Povestea orbului	209
Lección de curaj	233
Fiul meșterului hoț	236
Razatovo și Ranomera	240
Recunoștința lui Musa	244
Fartul	253
Cei șapte frați care voiau să se lupte cu Ramitoviamandreniny	266
Cele trei neveste ale lui Andriamihanina	272
Takonga	274
Rafotsiarifanahy și Randrianarisaina	278
Fieca negustorului și fiul sultanului	280
Fieca sultanului care a făcut să fie tăiate o sută de capete, fără unul	285
'Atic și Edih'dahi	298
Minciuna și Adevărul	302
Fata giroată	305
Gelozia	310
Lesona și Farslahy	312

Povești cu animale

Talatra și bufnița	35
Cinele, mistrețul și caietanul	38
Țiparul cel mare și țiparul cel mic	41
Soarele și pisica	42
Păianjenul	43
Ouăle de ibis	44
Caimanul, omul și șacalul	46
Fiul domnului Uimă	48
Antilopa pitică Gabuluku	51
Leoaica și hiena	54

Legende

Originea morții	55
Cei patru tineri și femeia	56
Poveste	58
Soarele, Luna, stelele și găinile	62
Cultivatorul	65
Păsărea de pradă și Soarele	67
Ignamul	69
De ce șerpii mănincă broaște	71
Arundo-jenu	72
Poveste	73
Cele patru surori	75
Poveste	76
Prostâncul	77
Regele care dorea să aibă un copil	78
Povestea vrăciului	80
Poveste	81
Cei opt frați	82
Poveste	83
Legenda elefantului	85
Takise, taurul bătrinei	88
Legenda lui Ngurangurane, fiul crocodilului	89

Snoave

Fata cea mândră	97
Sakorinia	99
Cineva care căuta un altul la fel de șmecher ca el	102

Hiena comisionară.....	423
Avarul.....	425
Bărbatul care voia să-și încerce soția.....	430
Avarul.....	431
Hoții care s-au furat unul pe alți.....	435
Cei doi hoți.....	438
Furt de cămile noaptea.....	440
Cei doi falși diula.....	444
Cum l-au înșelat Kotofetsy și Mahaka pe rege.....	445
Kotofetsy, Mahaka și nevasta lui Andriambahoaka.....	446
Kotofetsy și Mahaka se întorc la Andriambahoaka.....	448
Cum au înșelat Kotofetsy și Mahaka un om bogat.....	450
Omul care a vrut să se măsoare cu Kotofetsy și Mahaka.....	452
<i>Poziții</i> (Corneliu Bărbulescu).....	453

Selecție, traducere și postfață
de Corneliu Bărbulescu

Ediția a II-a

POLIROM
2014

Masilo și Thakane

(Basuto)

Masilo dorea să se căsătorească cu sora lui, Thakane; dar aceasta nu primi și-i spuse:

– Sînt sora ta; cum ai putea să te însori cu mine?

Însă degeaba îl respingea, căci Masilo stăruia întruna spunînd:

– În lumea întreagă nu se mai găsește o fată atît de frumoasă ca tine.

Într-o zi oarecare, după o sărbătoare, cum băieții erau la cîmp cu animalele, fetele din sat ieșiră împreună să caute lemne. Atunci Masilo îi spuse surorii sale:

– Vino cu mine; te voi duce într-un loc unde vei găsi lemn foarte frumos, demn de fiica unei căpetenii.

Thakane, singură, își urmă fratele, care le opri pe celelalte fete să-i însoțească.

Masilo își duse sora într-un loc îndepărtat, unde se găsea o peșteră strîmtă și adîncă, între două stînci. Ajunși acolo, Masilo îi spuse lui Thakane:

– Nu primești să te măriti cu mine?

Sora îi răspunse:

– Nu! Nu voi primi niciodată să mă mărit cu fratele meu!

– Îndrăznești oare să mi-o mai spui și acum? Nu vezi că ești singură cu mine și că dacă vreau te pot și omorî?

Thakane îi răspunse:

– Chiar dacă mă vei omorî, nu voi primi niciodată să mă mărit cu tine!

Atunci Masilo se aruncă asupra ei și îi legă mîinile și picioarele, pe urmă îi spuse:

– Nu înțelegi că dacă mă respingi mereu nu-ți mai rămîne decît să mori?

Thakane îi mai răspunse:

– Chiar de va trebui să mor în această clipă, nu voi primi să mă mărit cu tine, fiindcă îmi ești frate.

Atunci Masilo o apucă și o aruncă în fundul prăpastiei, pe urmă plecă, lăstându-și astfel sora pradă unei morți sigure.

Seara, fetele se întoarseră în sat; Thakane, nefiind văzută întorcându-se, a fost căutată peste tot; au fost întrebate tovarășele ei; dar acestora le era frică să spună ce știau; ele își ziceau unele altora:

– Dacă nu ne-ar fi frică de Masilo, am spune că Masilo a dus-o în pădure, oprindu-ne s-o însoțim, și că de atunci nu mai știm ce s-a făcut cu ea; cînd Masilo s-a întors la animalele sale, Thakane nu mai era cu el.

Thakane a fost căutată mult timp, au fost cutreierate în zadar toate satele din împrejurimi; au mers chiar pînă la acela în care locuia bunica ei, dar zadarnic; nicăieri nu fusese văzută, nimeni nu putea spune unde se dusese.

Iar Masilo își păzea în continuare animalele, ca și cînd nimic nu se întimplase; dar în fiecare zi le spunea tovarășilor săi:

– Rămîneți aici cu animalele; se află acolo o pasăre pe care vreau să încerc s-o prind.

Și îi părăsea pînă la sfîrșitul zilei. Se ducea la prăpastia în fundul căreia o aruncase pe Thakane; se așeza sus, în apropierea găurii, apuca o bucată mare de granit și, lovind stîncă cu putere, cînta:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbește, vorbește ca să te aud!”

Atunci Thakane îi răspundea:

„Pentru că trebuie să vorbesc, voi vorbi, dar ce trebuie să spun?
Masilo, fratele meu, a vrut să mă ia de nevastă, dar l-am respins”.

Auzind acestea, Masilo se întorcea foarte vesel.

Cum în fiecare zi Masilo își părăsea animalele, fratele său mai mic își spuse:

– Tare aș dori să știu ce fel de pasăre e aia care nu se lasă deloc prinsă.

Așa că într-o zi, cînd Masilo zise ca de obicei: „Rămîneți aici cu animalele; se află acolo o pasăre pe care vreau să încerc s-o prind”, fratele mai mic porni, fără să fie observat, și-l urmări pe furiș. Cînd Masilo ajunsese la prăpastie, băiatul se ascunse după un boschet. Masilo își puse jos scutul, apucă o bucată mare de granit și, lovind stîncă cu putere, cîntă:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbește, vorbește ca să te aud!”

Thakane îi răspuse ca de obicei, dar glasul îi era atât de slab, că abia putea fi auzit; cu toate acestea, fratele cel mic putu să înțeleagă ce spusese. Își zise:

– Ue! Masilo spune că vinează păsări, dar de fapt el a omorât-o pe sora mea.

Pe urmă plecă fără să fie văzut și, întorcându-se la cireadă, se așeză jos și începu să plîngă. După ce veni și Masilo, ceilalți băieți îi spuseră:

– Iată-l pe fratele tău care nu face altceva decît să plîngă; nu știm ce are.

Masilo îl întrebă:

– Ce ai, frățioare?

– Mă doare burta.

– Adevărat?

– Da!

Atunci Masilo îi rugă pe doi dintre tovarășii lui să-l ducă acasă pe băiat. Cînd ajunse în sat, plîngînd mereu și cu ochii roșii, mama lui, cuprinsă de durere, începu și ea să plîngă. Îl întrebă:

– Ce ai, copilul meu? De ce plîngi? Din cauza surorii tale Thakane, răci eu nu mai încetez să vărs lacrimi.

Micuțul îi răspuse:

– Cheamă-l pe tata.

Mama îl întrebă:

– De ce să-l chem?

Micuțul spuse:

– Mă doare rău burta.

Cînd veni tatăl său, copilul îi spuse:

– Tată, mamă, să intrăm în colibă.

Intră, continuînd să plîngă; părinții îl urmară, plîngînd și ei. Îl întrebă:

– Te doare tare?

El răspuse:

– Tată, mamă, Thakane a fost ucisă de Masilo.

Ei îl întrebă:

– În ce fel a omorât-o? Cum ai aflat asta?

Copilul răspuse:

– Thakane a fost omorâtă de Masilo; dacă vreți, vă pot duce la locul unde se află ea.

Deși noaptea era întunecoasă, tatăl și mama plecară la drum, conduși de fiul lor mai mic.

Cînd ajunseră, micuțul spuse:

– Tată, ia piatra asta mare, prea mare pentru mine, și lovește cu tărie stîncă de deasupra prăpastiei, cîntînd astfel:

„Thakane, fiica lui Madi-a-Khomo, vorbește, vorbește ca să te aud!”

Tatăl luă piatra și făcu așa cum i se spusese; era atât de întuneric, încît nu se putea vedea nimic. Auzi vocea fiicei sale, dar atât de slabă, încît abia putea înțelege ce spunea. Atunci se culcă la pămînt și se aplecă peste marginea prăpastiei strigînd:

– Thakane! Thakane!

Thakane răspunse:

– Tată!

– Cum se face, biata mea copilă, că te găsești aici?

– Masilo m-a aruncat.

Tatăl, foarte mișcat, se întrebă: „Ce să fac? Cum s-o scot?”. Degeaba căuta, nu găsea nici un mijloc s-o scoată de acolo; în sfîrșit, îi spuse femeii lui:

– Ți-ar fi frică să rămîi singură aici, în timp ce eu mă voi duce în sat să caut ajutor?

Femeia răspunse:

– Nu! Poți să te duci, nu mi-e teamă; la întoarcere mă vei găsi tot aici; spune-le oamenilor din satul nostru că prăpastia este foarte adîncă și că vor trebui să vină cu multe curele de piele și cu grăsimi de bou.

După un timp, bărbatul se întoarse cu douăzeci de oameni din sat; se aplecă din nou pe marginea prăpastiei și-i strigă fiicei sale:

– Poți să-ți legi picioarele și brațele în curelele pe care ți le vom arunca?

Thakane răspunse:

– Da, voi putea, dar prăpastia este atât de strîmtă, că-mi va fi foarte greu să-mi mișc mîinile.

Atunci i se întinseră curelele de piele, ea și le legă de picioare și le trecu pe sub subțiori, pe urmă spuse:

– Acum e gata!

Tatăl îi spuse:

– Cînd vom încerca să te ridicăm, nu rămîne așezată, încearcă să stai în picioare.

Thakane răspunse:

– Mi-e cu neputință să stau în picioare, trebuie topită grăsimea și vărșată de-a lungul pereților stîncii pentru a-i face să fie netezi și alunecoși.

– Spune-i că l-am mâncat eu însumi.

În acest fel Masilo trebui să renunțe la carne.

Timp de mai multe zile continuă să păzească animalele, fără a bănuși că Thakane fusese regăsită. Toată lumea era mirată și rușinată de veselie pe care o arăta. Oamenii spuneau:

– Cum poate să fie atât de vesel când sora lui, Thakane, este moartă?

În acest timp, părinții continuau s-o spele pe Thakane în fiecare zi cu apă caldă și s-o ungea cu grăsime. După un timp, ea putu, în sfârșit, să se ridice, sprijinindu-se de pereții colibei; atunci mușchii ei, mult timp contractați, se destinseseră cu zgomot. Tot atunci ea putu, de asemenea, să vorbească și le povesti părinților săi cum se purtase Masilo cu ea. Continuă câteva zile să-i pregătească mâncăruri gustoase, i se tăiară mieii, iar pieile le pregătiră pentru ea. Noaptea ieșea cu mama ei să se plimbe.

Thakane ajunse repede la fel de frumoasă și de sănătoasă ca și mai înainte. Atunci tatăl și mama ei își tăiară părul, pe care în timpul doliului îl lăseseră să crească peste măsură; începură din nou să se ungea cu grăsime și-și reluară înfățișarea oamenilor sănătoși. Cei din jur spuneau:

– Au plîns, dar acum s-au mîngîiat; iată-i că-și părăsesc doliul.

Atunci tatăl își trimise unul dintre servitori la socrii săi să le spună:

– Grăbiți-vă să veniți, pentru că am pregătut o serbare; în special socrul meu să fie aici.

Se tăiară numeroși boi și se pregăti o masă grozavă.

Cînd se strînseseră cu toții pentru serbare și cînd începu să se servească masa, tatăl lui Masilo le spuse socriilor lui:

– Am plîns multă vreme, dar astăzi m-am mîngîiat!

Pe urmă porunci să se aștearnă pe pămînt, în mijlocul satului, rogoșini de trestie. Mulțimea era așezată pe jos, mincînd și bind. Atunci tatăl, mama și bunica lui Thakane strigară:

– Acum ieși din colibă!

Ea ieși din colibă; abia păși afară că soarele se întunecă. Mulțimea strigă:

– Cum! Dar este Thakane! Trăiește!

Toată lumea se înveseli.

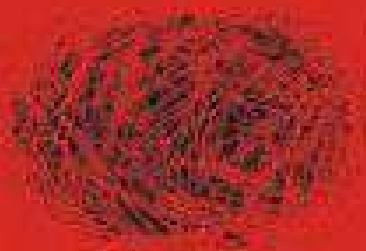
Masilo fugi cît putu mai repede și se ascunse într-un ținut îndepărtat.

Selecție, traducere și postfață
de Coenelia Barbuțescu

Ilustrații de Radu Băileanu

Basmelor popoarelor africane ne poartă în lumi frumoase, cu zmeoșice înveșe de îngemăna unor oameni simpli, afine, palate subacvatice și animale înșelătoare. În fațomanta călătorie prin Africa, din care nu lipsesc deșertul Sahara și insula Madagascar, îl veți cunoaște pe Nty, învingătorul șarpeului boia, pe înșelărea Bafaranombry care poate transforma în trecut în apă, pe viclenii Kotofotry și Mahaka sau pe înșelătorul povestitor Par-Li-Ma. Dincolo de întâmplările anecdotice fantastice, poveștile transmit mesaje simple: staturile plăcușilor alor prețioase, solidaritatea, curajul și bunăvoința sora răspândite, la mîncutură și lăcomia, pedepse.

EDITURA POLIROM

www.polirom.ro

Cluj-Napoca, 4, 10, 1999, 1999

